

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 4 ft. | Félévre . . . 2 ft.

Az „Erdélyi Gazda“ előfizetőinek a „Méhészeti Közlöny“ is megküldetik ingyen.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai a „Méhészeti Közlöny“-nyel együtt ingyen kapják.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjai egész évre 3 ft, félévre 1 ft 50 krral fizethetnek elő.

Külön a „Méhészeti Közlöny“-re előfizetni nem lehet.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZÁM.

Ide intézendők úgy a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések, valamint az előfizetések és hirdetési pénzek is.

Hirdetések és melléletek a legolcsóbb árak mellett vétetnek fel.

Kéziratok nem adatnak vissza.

TARTALOM.

Előfizetési felhívás.

Körütekintés. Sz. P.-től.

Kísérlet a burgonya töltőgetése és sima mivéléséről. Zalka Zsigmondtól.

Dugványültetésre alkalmasabb évszak. Dezső Miklóstól.

A falomb, mint takarmány.

A téli gyümölcsök leszedése. Szász Lajostól.

Ertesítés a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézetbe való főlvetelről.

Kormányintézkedés.

A földmivélésügyi m. kir. minister leirata a filloxera terjedésének megakadályozása tárgyában.

Szakirodalom.

Kalauz a méhtenyésztés okszerű gyakorlatában. (Dömötör László).

Gróf Széchenyi István születésének századik évfordulója. (Gazd. Mérnök.)

Vegyes közlemények.

Brazíliai bab és stockeraui lencse. Mezőgazdasági állapot Erdélyben. Bejelentett állatok. Magas jászlak csikók számára. A pinczébe rakott burgonya kicsirázásának megakadályozása. A vaj télire eltevése. A szarvasmarha szarvainak növése. Lótakarmányozás Angliában. Franciaország baromfitenyésztése. Rosszul tejelő tehenek.

Piaci értesítő.

Nyiltér.

Előfizetési felhívás

Kérjük lapunk azon t. előfizetőit, a kik második félelvi illetékeikkel még hátrálékban vannak, hogy azokat mielőbb beküldeni sziveskedjenek, mert lapunk kiadása nagy terhekkel jár, a mit még nehezít az is, ha az előfizetések késedelmesen érkeznek be.

Ujabb előfizetőinknek az egész évfolyammal szolgálhatunk.

Az előfizetési díj lapunk homlokán olvasható.

Mutatvány példányokat készséggel és ingyen küldünk.

Kiváló tisztelettel
az „ERDÉLYI GAZDA“ kiadó-
hivatala.

Körütekintés.

(Őszi szántás, vetés. A kapás termények letakarítása. Az ideai termés eredménye itthon és a külföldön. Gabona árak. Takarmány termés. Az állat-állomány állapota. Marha-árak. Szőlő és más gyümölcs-termes s az értékesítési viszonyok. Gyümölcs- és konyhakerti terménykiállítás Deésen és Budapesten.)

Kedvező időjárás mellett szeptember végén általában zöld őszi vetés borítja a talajt, az idén azonban ilyennel nem igen találkozunk a szem. Már több egy hónapjánál, hogy számbavehető — a talajt megáztató eső nem volt s a mellett majdnem kánikulai hőség uralkodott folyton. E miatt a talaj nagyon kiszáradt s kivált ott, a hol őszi alá csak kétszer szokták a fokéto ugart szántani, vetés alá még meg som

igen lehetett munkálni a talajt s a hol megtették, az sem sikerült jól, mert darabosan, rögzösen számlik s a borona nem ontja szét a kökemény rögöket. Rosszul művelt talajba pedig hiában veti el a gazda a magot, azért többnyire várakozásban vannak a gazdák a vetéssel. Kincset ér ilyenkor egy rögtrő, legyen az bár egy egyszerű tüskés henger. Annak segítségével a talaj még ilyen száraz időben is elkészíthető a vetés alá s a jó apróra megművelt földbe bátran el is lehet vetni a magot, mert az ott talál annyi nyirkot, hogy csirába indul, gyökeret hajt s a már nemsokára úgy is bekövetkező eső már fejlődésben, vagy legalább is a földben találja s a hátramadás gyorsan pótolva lesz

Ez annyival kívánatosabb, mert ha a fagyos idő hamar bekövetkezik, a mi Erdélyben épen nem szokatlan, a jövő évi termés nem fog valami kedvező kilátást nyújtani.

Azért ajánljuk gazdatársainknak, hogy a száraz idő daczára is igyekezzenek vetéseiket végezni, hacsak az alá a földet kellően megmunkálhatják, mert az elkésett vetés mindig kétes eredményű szokott lenni.

Fontos és javában folyó őszi munka most a tengeri (törökbuza) törés és a krumpli (pityóka) szedés. Ezek egész Erdélyben jó termést adtak, a mi pedig itt, minthogy ezek is általános élelmi cikkekül szolgálnak, igen fontos tényező. Ezek letakarítása után csupán a répa marad, mint utolsó betakarítandó gazdasági termény októberre, a mi szintén elég jó eredméssel kecsegtet.

Ezek egybevetése után ezen év termésével általánosságban meg lehetünk elégedve, tekintettel kivált arra, hogy a gabonatermesbeli hiányt a jobb árak mondhatni kiegyenlítették.

Miként arról már megemlékeztünk, a külállamoknak az idén épen nem volt valami fényes termésük s ezek közt Oroszországnak, a mely máskor nagy quantum gabonát szokott kivinni, annyira rossz, hogy nemsok ki nem vihet, de úgy látszik, még a saját szükségletét sem tudja fedezni saját terméséből. A lapok már most arról adnak, hirt, hogy irtózatossághinség uralkodik Oroszország némely vidékén és úgy látszik, hogy a szükség hova-tovább nagyobb lesz.

Ebből bizton következtethető, hogy Oroszországnak is nagyobb bevételre lesz szüksége és daczára annak, hogy a legutóbbi consuli jelentések szerint Amerika az idén majdnem megkétszeresíti kivitelét és a szükségletok fedezéséhez óriási arányban hozzájárul; a gabona-árak

aláhanyatlása nálunk alig következhetik be és pedig annyivalkevésbé, mert a kivitelre szánt készletek itt bent jelentékenyen megapadtak, holott Európának egy évi ellátásáról van szó és most egy olyan állam is bevételre szorul, a mely óriási kivitelével eddig Európa legnagyobb piacait dominálta.

Takarmány az idén általában véve dúsán termett, de a sok eső miatt az első kaszálás minőségileg szenvedett. Annál jobb azonban a sarju, a mely viszont a száraz időjárás folytán bár kevesebb termett a remélnél, de a minőség kitünő és így tápértéke is nagyobb.

Igy az állatok téli takarmányozása nem fog gondot okozni a gazdának, a melyek jó conditióban és jó egészséggel néznek a hosszú tél elé. Egész Erdély területén az állategészségügy kitünő, A legutóbbi hivatalos jelentés szerint csak itt-ott fordultak elő szorványosan lép-fene és sertés-orbánéz betegségek. Egyéb ragadós természetű bajok pedig alig merültek fel, miért is az állatkereskedelem egész Erdélyben szabadon folyhat.

A bő takarmány-termés, a szabad forgalom és az Erdélyből való nagy kivitel eredményezik, hogy a marha-árak magasra hágtak, a gazdaközönség nagy öröme és még folyton emelkedőben vannak. Egy előkelő gazdatársunk a napokban előttünk úgy nyilatkozott, hogy: „Nem lehet annyit kérni a marháért, hogy meg ne adják.“ Ez-annyival nagyobb öröm, mert — nem is oly régen — most két éve még épen az ellenkezője állott, t. i. alig mondhatott a gazda olyan csekély árat, a mit csak immel-ámmal is megigérték volna marhájáért.

A szőlőt a filloxera Erdélyben is néhol már tönkre tette, úgy, hogy vannak helyek, a hol már nem igen fognak szüretelhetni. Ijesztő mértékben fellépett volt a nyár folytán a peronospora szőlőlevél-betegség is, a mi miatt sok helyt a szőlő elhullatta a levelét s a termés képtessé vált, de a természet új levelekkel pótolta a hiányt és a termés megmaradt. És habár a mennyiség csökkent is, de a minőség alig fog fenhagyni kívánni valót. Az árak pedig halomásunk szerint már is olyan magasán állanak és annyi kötés történt, a mi ritkaság. A közönséges borok 15—18 frton foglaltatnak le a szüretre és folyton újabb kérdezősködések érkeznek a külföldről. Ha már a közönséges borok ilyen árakon kelnek el, előre lefogalva, el lehet képzelni, hogy a fajborokkal minő árakat fognak elérhetni a termelők. Ép azért figyelmeztetjük, hogy előleges eladásokba egykönnyen

bele ne menjenek, mert a hegyi bor nagy Magyarországon nagyon megkevesbedett a filloxéra-vész miatt és így a különben is híres erdélyi borok nagyon kerestetnek.

Gyümölcs is jelentékeny mennyiségű termett ez évben, habár a tavasszal a hernyók millárdjai ugyancsak lakmározta a fák levelein és kivált a hanyag gyümölcskertész fáival ugyancsak gonoszul bántak el. Mégis van gyümölcs bőven. Hanem ennek már nehezen megy az értékesítése. Pedig kivált a gyümölcsre volna vevő elegendő, csupán csak az az egy baj van, hogy a termelők nem ismerik a vevőket és a vevők nem a termelőket.

Ezeknek egymással való megismertetése és egy gyümölcsértékesítési központ létesítése a fő feladat.

Ha a székelyföld a komlónak meg tudta nyerni a csehországi vevőket és ezek elmennek oda; úgy a gyümölcsnek is megnyerhetők lesznek a fogyasztó államok legnagyobb vevői. De miként a csehországi komló-vevők Székely-Kereszturt, mint központ tartják a komlót, vásárt s a termelők mustra útján ott adják el a nemü terményeiket; épen így különböző központokon a gyümölcsre is vásárokat: „Gyümölcs-vásárokat” kell létesíteni. De hogy ez létesülhessen, a vevőket kell kipuhatolni legelőbb és ezekkel gyümölcsünket megismertetni, hogy tudják mink van, hol van és mennyi van s az nagy mennyiségben egy helyen hol megvehető, legalább mustrák útján. Ha ezekről ők tájékozva vannak, jót állunk róla, hogy nem tud Erdély annyi gyümölcsöt termelni, a mennyit megvenni óhajtanak.

Kecskemét és Nagy-Körös termelői nincsenek egymással semmi nemü szerves összeköttetésben s mégis évenként egy millió frtnál több értékű gyümölcsöt adnak el saját helyi piaczaikon. Oda mennek a vevők helybe. Van is ott élet az egész nyáron és őszön át korahajnalától késő estig.

Nyitramegyének a felső részén, éjszokról a Kárpát hegység egy nyulványa által védve, egymás sorjában, három tót község fekszik: *Kocsin, Lancsár, Sterusz*. Lakósaik mezőgazdák és nagy gyümölcstermelők. Három község, amely a mezőgazdaságba is átvitte a gyümölcstermelést. Ki és mikor tanította őket rá, a jelenkor gyermeke nem tudja, de azt igen, hogy gyümölcsüket bécsi vevők régi időktől fogva még a fán megveszik, leszedik stb. és nekik jól megfizetik, ők maguk pedig jólétnek örvendenek.

Példák ezek arra, hogy ha a vevő tudja, hogy hol kap sokat és jót, maga megy el oda érte. A gyümölcstermelés pedig csak úgy fizeti ki magát, ha helyben, vagy nem messze szállítva lehet eladni, mert romlandó lévén, a sok ide-oda huzcolással sok kárba megy belőle.

Kedvező alkalmul szolgálnának a vevők megnyerésére a jövő hó elején *Deesen és Budapesten tartandó gyümölcskiállítások*. Ha a nagy fogyasztó államok nagy gyümölcsvevőinek nevei a kiállítások rendezői előtt ismeretesek és ezek a kiállítások meglátogatására meghivattak azzal a biztosítással, hogy itt nemcsak mintákat fognak látni, de vehetnek is sokat és a vevőknek illetéknél szélesebb és szélesebb körben való megnyerésére a lépések évről évre megtétetnek, tiz év alatt olyan piacok létesülnek, a hol minden gyümölcsöt el lehet adni.

A budapesti gyümölcskiállítás felől úgy vagyunk értesülve, hogy ott is a legtöbb jelentkezés eddig Erdélyből történt. Így hát nemcsak itthon, hanem Budapesten is dominálni fog Erdély gyümölcsével. Fölötte kedvező alkalmak tehát ezek a vevők megnyerésére.

Sz. P.

Kísérlet a burgonya töltögetése és sima műveléséről *)

Ujabb időben sokan hangoztatják és kísérletileg is bebizonyították, hogy kiszáradásra hajlandó talajon és oly helyeken, a hol a tenyészés időszakában rendszerint rövidebb-hosszabb ideig tartó szárazság szokott uralkodni, a tengeri töltögetése felesleges, sőt káros. Vannak azután olyan gazdák is, a kik a burgonya töltögetését is feleslegesnek tartják, erre nézve azonban a magyar gazdasági irodalomban igen kevés kísérleti adatot találunk. A tengeri sima és töltögetve művelésével már végeztünk kísérletet 1888-ban s az eredmény azt mutatta, hogy a töltögetés a mi viszonyaink mellett káros. Ennélfogva ez évben a burgonyával tettünk hasonló kísérletet és ennek eredményét legyen szabad a következőkben ismertetnem.

Az 1888. évben végeztetett ugyancsak ezen intézet kísérleti terén egy kísérlet, a melynek célja volt 4 féle burgonyaültetési módnak összehasonlítása. Ezen kísérlet eredménye az volt, hogy a talaj mélyebb rétegeibe, tehát töltögetéssel vont barázdában, közönséges eke után vont barázdába és kézi kapával fészekbe ültetett burgonya adott legtöbb, míg a sorhuzó után a talaj felszínére lerakott és töltögetéssel beborított legkevesebb termést.

De ugyanezen kísérlet alkalmával kitűnt az is, hogy a nagybani művelésnél legalkalmasabb és legolcsóbb a burgonyát kétféle módon ültetni. 1. A gyengén-lehengerezett talajon sorhuzóval a sortávól kijelölteték s erre a sarokra merőlegesen kihúzzuk a növénytavolt s a metszési pontokra a burgonyát lerakva, a sarok közt járó töltögető ekével beföldeljük. 2. A sorhuzóval kijelölt vonalon töltögető ekével barázdát húzatunk s ebbe rakjuk le a kellő sortávokra a burgonyát s ezután a barázdába a földet keresztben járó tövissel behuzatjuk.

A leirandó kísérletnél ezen két ültetési módot alkalmaztuk s mindegyiknél kipróbáltuk a töltögetést és sima művelést.

A kísérleti parcella területe $\frac{1}{2}$ k. hold volt. Ez két egyenlő részre osztva, egyik fele rész vagyis $\frac{1}{4}$ k. hold beültetett sorhuzó, másik fele barázdába fentebb leirt módon. Az ültetés történt április 14-én. Felhasználtatott 60 ctm. sor és 60 ctm. növénytav mellett a sorhuzó utáni ültetésnél 254 kg., a barázdába ültetésnél 243 kg. burgonya. Az előbbi kikelt május 7-én, az utóbbi május 8-án.

A parcella talaja csillámdus 15–20 cm. feltalajjal bíró sárgás barna színű laza homok, a melyen a megelőző évben rozs termett s őszszel és tavasszal is kellő megmunkálásban részesült.

Május 13-án mindkét parcella megkapáltatott Papp-féle lókapával, május 28-án pedig mindkét parcella fele, vagyis 200–200 öll Sack-féle töltögető ekével feltöltetett, másik fele pedig Papp-féle kapával megkapáltatott.

A sima művelésű és töltögetett parcellán levő növények fejlődése közt szemmel látható különbség nem volt észlelhető; de annál nagyobb különbséget mutatott a talaj. Míg ugyanis a töltögetett részen a kiszáradás idejéig alig egy két gyom fejlődött, addig a sima művelésű részen a kapálás után alig egy hónaura el volt lépve a legkülönfélébb gyomoktól.

A mint az 1888-ban végzett kísérlet leírás-

*) Mutatvány a debreczeni m. kir. gazd. taintézet évkönyvéből.

sánál már felemlítettem, száraz homok talajon, vagy ott, hol hosszabb ideig tartó szárazság szokott a fejlődés időszakában lenni, czélszerű a burgonyát mélyebbre, vagyis barázdába, míg nedves talajon, vagy csapadékus vidéken jobb lesz a talaj felszínére lerakni s úgy betakarni. Ezen véleményemet igazolni látszik ezen kísérlet is. Mert 1888-ban a fejlődés időszakában az időjárás tulszáraz volt, a mélyebbre ültetett burgonya több termést adott, mint a talaj felszínére lerakott, míg ez évben a fejlődés időszakában a talajnak elegendő nedvessége volt a későbbi rendkívül száraz időjárás alatt az összes parcellák olyannyira kiszáradtak, hogy a gumók mélységében a talajnak nedvesség nem volt s így a négy parcella termési eredménye közt nagyobb eltérés nem is mutatkozhatott.

A termési eredmény ugyanis volt

Ültetési és művelési mód	Parcella területe □ öll	Elültetett gumók klg.	Termés klg.	Esik 1 k. holdra klg.	Hányszoros termés	1 drb gumó átlagos súlya gr.
Barázdába simán művelve	200	121.	1096 8768	9 ⁰²	43.6	
Barázdába töltögetve	„	121.	1095 8760	9 ⁰²	42.3	
Sorhuzó után simán művelve	„	127	1197 9576	9 ¹²	44.2	
Sorhuzó után töltögetve	„	127	1137 9096	8 ⁰⁵	39.6	

vagyis a sorhuzó után ültetett és simán művelt parcella termése 1 k. holdra átszámítva 808 kg.-mal több volt, min a barázdába ültetett és simán művelt parcellaé. A sorhuzó után ültetett, de töltögetett parcellaé pedig 336 kg.-mal több, mint a barázdába ültetett, töltögetetté. Ha azonban a termés hányszorosát nézzük, így a sorhuzó után ültetett sima művelésűé több volt, mint a barázdába ültetett és simán művelté, míg a sorhuzó után töltögetve művelté kevesebb, mint a barázdába ültetett, töltögetetté.

De a táblázatból kitűnik az is, hogy az egyes ültetési módoknál a simán művelt parcella termése több, mint a töltögetetté és pedig az első esetben 8 kg.-mal, a másodikban 480 kg.-mal. Vagyis a töltögetés a burgonyára nem volt jó hatással. Ha azonban a talaj megmunkálását vesszük tekintetbe, ez esetben a töltögetésnek határozottan előnyt kell adnunk. Mert míg ugyanis az egyszerű kapálással a talajt a gyomoktól nem tisztítottuk meg, addig ez a töltögetéssel, ha nem is teljesen, de nagy részben sikerült. Már pedig hogy ebből a körülményből a gazdára minő előnyök hárulnak, azt hiszem, nem kell vitatnom.

A gumók átlagos súlyából az tűnik ki, hogy a gumók száma a simán művelt parcellán kevesebb volt, a mit mutat az, hogy az átlagos súly nagyobb a simán művelt, mint a töltögetett parcellán.

Zalka Zsigmond.

Dugvány-ültetésre alkalmasabb évszak.

Az „Erdélyi Gazda” f. évi szept. 5-iki és szept. 12-iki számában a dugványozásra alkalmasabb időül az ősz van megjelölve. Az indokolást is olvasva, látszólag helyesnek ítéltető, azonban sok szó fér az őszi dugványozás helyességéhez, mert igaz, hogy őszel és lágy télen lehet dugványozni és az is igaz, hogy az altalaj melegebb, mint a talaj felszínre; eltalálhatta a kis közlemény írója s jól üthetett ki az őszi dugványozás, de arra nem gondolt, hogy a mint állítja is, tavaszra a talaj mégis a dugvány

mélységig lehű és a küllég melegebb lesz, ez az állapot huzamos ideig tarthat, minek természetes következménye, — főleg ha a dugvány oly hosszú (circa 50–60 cm.), hogy a küllég és az altalaj hőmérsékleti különbsége fennáll, — hogy az alsó, kihűlt rétegben a dugvány alsó vége hidegben lévén, ott a nedvkeringés nem indulhat meg, míg a felső vége melegen van és ott a nedvkeringés a tartalék-tápanyagból megindul és kihajt. Tehát bekövetkezhetik az egyenetlenség s mire alól is gyökeret is képezhet, már felül a kevés tartalék-anyag elfogy, a kis hajtás elfonnyad, a mit szőlőtelepítésnél nagyban láthat mindenki, mert a tavaszi szél és meleg a felső talajréteget kiszáritja, ott gyökérvégzés a hajtással egyidejűleg nem történhetik; de másfelől nem is helyes a dugványoknál a föld felszínéhez közel levő gyökérvégzés, mert a kapa éle ezeket minduntalan eléri és sérti, az alsó gyökerek fejlődése hátramarad és száraz nyár esetén pl. a szőlőnél a töke termése apró marad és csak ősszel kezd nőni az esős idő beálltával, a mikor már a cukorképzés ideje van. Még gyümölcsöjtványok ültetésénél is tapasztaljuk, hogy a nyári meleg beálltával a korona tartalék-anyagából kinőtt levelek leszáradnak, mert ültetés után esetleg a gyökérvégzet körülvevő földréteg hideg s egyenetlen a nedvkeringés megindulása, ezért csinyján bánjunk a dugványozás és kiültetés idejének kimondásával, mert még az említettek kivül más bajok is következhetnek, pl. őszi ólmos esők, melyek a hajtó szemeket megvakíthatják, avagy lágy tél s nappal meleg s azonnal fagy éjjelre, ez a téli elfagyása a hajtó szemeknek; míg ha a dugványokat jól teletettük, a talajt ősszel forgattuk, úgy tavasszal, ha a dugványok hosszának megfelelő mélységig a talaj átmelegedett, a dugvány alsó lapján új metszlapot csinálunk és dugványozunk, így a friss váglapokon egyenetlenül meleg és nedves talajban a nedvkeringés egyszerre indul meg, egyszerre képződik új gyökér és hajtás, kölcsönösen támogatván a biztos fogamzást.

A téli nedvességet a lazított (forgatott) talajban megőrzi a talaj szaggatottsága, mert a hajcsövesség (capillaritás) nem működhetik, de másfelől a talaj leülepedése esetére biztosítjuk a talaj eredeti nedvességét azzal is, hogy homokkal jó tenyérnyi vastagon a dugvány-szemek mellett a talajt letakarjuk, a homok hűsen tartja némileg a talajt, de rossz nedvesség-vezető lévén, felfelé a nedvet is visszatartja, mit is itt Pécsen 150,000 szőlődugványnál kitűnően beigazolván láthatni. A gyümölcsfaültetvényénél a talaj nedvességét úgy tartjuk vissza, hogy egy tenyérnyi vastagon félig érett trágyával rakjuk körül az ültetett ojtvány földtányérját. Ezen eljárás az őszi ültetésnél is okvetlen kellék, mert a talaj mult nyári melegét és a talaj eredeti melegét visszatartja télen át, azt pedig tapasztalatból mondom, hogy 6–8" egyenetlen melegben télen is új gyökérszálacsák képződnek, mert mély hó alatt birs-dugványaim meggyökeresedtek télen át. Ha a dugványok sorközei elég nagyok, úgy az őszi dugványozásnál is okvetlenül ajánlom a közök letakarását félig érett trágyával, mi által a talaj egyenetlen melegsége biztosítatik s tavasszal se hülhet le. Azonban az időnyerés szempontjából való őszi dugványozáshoz a talajt a megelőző tavaszon eszközöljük, hogy a talaj megérjék és a féllérett trágyával való letakarás előtt a föld színe felett álló (hajtó) szemeknek homokkal való letakarását ajánlom legalább 1 ujjnyi vastagon, mert a trágya maró hatása miatt is megvakulhatnak a szemek, de másfelől tavasszal a trágyát elgerezelyljük és a szemeket a gerezelye fogaival nem is ütjük le, a homok ott marad, mert mint említém, a nedvesség visszatartója nyáron is.

Pécs, 1891. szept. hó.

Dezsb Miklós,
bor. v. tan.

A falomb mint takarmány.

Franciaországban főképp a kisebb gazdaságokban majdnem általában a falombot is használják takarmánynak, még pedig nemcsak nyáron, hanem télen is, mely célból a zöld lombot épen úgy megszáritják, mint a többi takarmánynövényt. A lombot e célból, többnyire szeptemberben gyűjtik kedvező időben, hogy kelően megfonnyadjon és se át ne melegedjék, se el ne rothadjon, kétféleképpen gyűjtik és kezelik. Leginkább a rezgönyár, köris, szil és füzfa lombját használják; a mogyoró lombját is kitűnő takarmánynak tartják, csak hogy ez kevés terem. A grand-jouani tanintézetben megejtett vegyelemzés szerint 60 százalék viz és 40 százalék száraz alkatrész mellett van:

	fehérje	nitrogenmentes kivonati anyag	farost	hamu
	%	%	%	%
a rezgönyár lombjában	4	26.7	7.3	2
a körisfa	4.4	26.3	5.5	3.8
a szil	4.7	24.6	7.6	3.1
a füz	4.9	25	7.4	2.7
és a mogyoró	5.8	26.3	5.8	2.1

A falombot az asszonyok és gyermekek szedik, úgy, hogy zsáktélét kötnek maguk elé, a fára másznak s így szedik le a leveleket az léjük kötött zsákfélébe. Otthon aztán 0.2 méter vastagon kiterítik, napjában egyszer megforgatják, s miután kelően megszáradt, az időjáráshoz képest 3–5 nap mulva rakásokra gyűjtik. A falevelet répával keverve etetik, tehének számára pedig hereszénával, vagy baltaczimmal, mely takarmánytól a tehének sok és jó tejet adnak. A gyűjtés másik módja abból áll, hogy nemcsak a leveleket és galyakat szedik le a fák-ról, hanem az erősebb ágakat is levágják; mely munkára valamely szép szeptemberi napot választanak, hogy a fa alatt kiterített lomb még az nap jól megfonnyadjon, mire az ágakat csomókba kötik s úgy teszik el. Ezt főképp juhok számára gyűjtik.

A takarmányozás megkezdődvén, reggel és este annyi csomót vesznek belőle, a hány egyszeri etetésre elegendő; de szénával, zabszalmával vagy babszárral is keverik. A visszamaradt ágakat, melyekről a juhok a leveleket és gyenge galyakat lerágták, feltüzelik. Ily takarmányon a juhokat igen jól át lehet teletni. Juhok számára legjobbnak a rezgönyárfa lombját tartják.

A francziák példáját a mi gazdáink is követhetnék olyan vidékeken, a hol falomb elég, de más takarmány kevés terem, megjegyzendő azonban, hogy okkal-móddal, nehogy a fákban nagyobb kárt tegyenek, mint a mekkora a lomb nyújtotta haszon volna.

(F. É.)

A téli gyümölcsök leszedése.

Az eltartásra szánt gyümölcsöt mily módon kellessék kosarakba juttatni, tudva lesz az az érdeklődők előtt; ez alkalommal csak annyit tartok megemlítendőnek, hogy a téli gyümölcsök leszedése teljesen érett állapotban történjék. Ellenkező esetben az éretlen, leszedett gyümölcs elfonnyad, kellemetlen ízűvé válik és kevés ideig lesz eltartható.

A termést érett állapotban levőnek mondhatjuk akkor, ha

1. a gyümölcsök könnyű mozgásra, vagy a száraikon történt gyenge csavarásra termőfájukról könnyen leválnak;

2. ha az almák magvai feketés-barnák, a körtvéké pedig feketék, vagy némely fajoknál fénylő feketék.

A későn érő téli fajok leszedését október közepéig meghagyjuk, ha azt akarjuk, hogy teljes ízűket a fán megkapjuk és hosszabban eltarthatókká váljanak. Megfigyelő gondozás mellett, minden baj vagy károsodás nélkül még

egy könnyű hóharmatot is szenvedhetnek, vagy kiállhatnak és legalább a levélhullás kezdetéig fájukon maradhatnak.

Kivételt adhatunk e nézet ellen, a jelenlegi rendkívüli száraz őszi miatt, a hullásnak indult egyes gyümölcsfajoknak és a nem biztos pásztolás alatt levő gyümölcsösöknek.

A gyümölcsstermelő készítsen most magának előre egy kis kezeléstervet, kertjének a jövőre teendő beosztására és fájának kiültetésére, mert most még minden frissen fekszik fejünkben és mondogatjuk is magunkban: „Ez mégis jobb lett volna így, azt inkább szeretném látni ott“ és így tovább. A tél lefolyása és gondja kizavarhatja tervezett gondolatainkat. Így hát jobb azt leírni! Mert a feketét fehérre letéve, könnyebb haza vinni, mint azt jövőre újra elől-ről kezdeni.

Kolozsvárt, 1891. szeptember hó.

Szász Lajos.

Értesítés a kolozsmonostori m. k. gazdasági tanintézetbe való fölvételről.

A kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézetben az 1891/92-ik tanévre való fölvételek október 1–8 napjai alatt történnek.

Rendes hallgatókul fölvételnek azok, a kik legalább:

a) hat gimnasiális osztályt, vagy VI. reál osztályt, vagy kereskedelmi akadémiát (felsőbb kereskedelmi iskolát) végeztek, vagy a polgári iskola VI. osztályát általános jó osztályzattal végeztek;

b) a belépni óhajtoknak szülőik, vagy gyámjaik beleegyezését kell bírniok s ezek részéről biztosítva kell lenniök, hogy a szükségességekkel, valamint a költségekkel el foguak láttatni.

c) kimutatni tartoznak, hogy himlő ellen beoltattak.

Vendéghallgatókul fölvételnek:

a) nagykoru férfiak;

b) főiskolák hallgatói;

c) kiskorúak, kiknek azonban fölvétel iránt előzőleg folyamodniok kell.

Fölvétel végett a belépni szándékozóknek az igazgatónál kellend jelentkezniök.

Tandij és egyéb fizetendők:

Tandij fejében felévenként 10 frt, olvasóköri díj fejében felévenként 2 frt fizetendő, kerti eszközök beszerzésére 4 frt fizetetik

Beiratkozás alkalmával egyszer s mindenkorra 5 frt biztosítéki díj fizetendő le, mely a hallgatók által esetleg okozott károk megtérítésére szolgál. Ezen biztosítéki összeg a tanév végén visszaadatik.

Vendéghallgatók tandija tárgyakint 4 frt.

Oly hallgatók, kik érettségi bizonyítványval bírnak s kimutatni képesek, hogy már előzőleg valamely gazdaságban egy évi gyakorlaton voltak, az első tanév elengedésével azonnal II. évrre vehetők fel.

A tanintézetben rendszeresített állami ösztöndíjas, valamint konviktusi fizető helyek ez idő szerint már betöltve vannak.

A tanintézet szervezetét, vizsgarend- és fegyelmi szabályzatát, valamint a tanintézetbe lépőre fontos egyéb tudnivalókat tartalmazó füzetet az igazgatóság az érdeklődőknek díjmentesen megküldi.

A m. kir. gazd. tanintézet igazgatósága.

Kormányintézkedés.*)

A földmivölésügyi m. kir. minister — a filloxera terjedésének megakadályozása céljából alakítandó szövetkezetek tárgyában —

*) E nagyfontosságú kormányintézkedést szülőteremlék gazdáink figyelmébe ajánljuk. Szerk.

sz. alatt a következő leiratot intézte az erdélyi gazdasági együlethez:

A filloxeravész, mely eddig az ország erdélyi részeit nagyobb pusztitástól megkímélte, fájdalom, terjedőben van már ott is oly vidékeken, a melyek eddig vészmentesek voltak.

Megdöbentő, hogy az új fertőzések fészkei nem az eddigi fertőzések közelében vagy szomszédságában, hanem ezektől távolabb fekvő vidékeken, látszólag összefüggés nélkül, szórva keletkeznek, mint például Deésaknán, Tordán stb.

E jelenség arra vall, hogy a vész esetleg nagyobb területen lappang, mint eddig felismertett.

Az ország erdélyi részei abban a viszonylag kedvező helyzetben vannak, hogy okulva az ország többi részeinek szomorú példáján és sorsán, elejét vehetik a pusztulás rohamos terjedésének, vagy legalább enyhíthetik annak hatását azzal, hogy a vész terjedésével párhuzamosan készülhetnek elő a védekezésre s a pusztuló szőlők felújításának nagy munkájára.

Nem ajánlhatom eléggé az ország erdélyi részei bortermelőinek, a védekezés gyors és erélyes előkészítését, mert a tapasztalat tanúsítja, hogy az ország legkiválóbb bortermő vidékeinek helyzetét az tette oly súlyossá, hogy csak a pusztulás teljes bekövetkezése után kezdhették vagy kezdték meg az előkészületeket a szőlők felújítására s hogy ennek folytán hosszú időköz telt el s fog még eltelni a rovar pusztításának s a felújítás művének befejezése között.

A védekezés két legalkalmasabb módja a megtámadott szőlőknek, a hol erre a talaj alkalmas, szénkénnel való kezelése s a pusztuló szőlőknek — természetesen szintén csak megfelelő talajokban a filloxerának ellenálló amerikai szőlővel való felújítása.

Czélirányos működés azonban a feladat nagysága miatt csak társulás, csak szövetkezés útján érhető el.

Felhivom ennél fogva a gazdasági egyesületet, hogy tekintélyének egész súlyával hasson oda, hogy az érdekeltek, vidékenként, esetleg kisebb csoportokban, szövetkezéseket alakítsanak mind a két irányban való védekezésre, illetőleg a védekezés előkészítésére.

A szövetkezések, a melyek a csatolt alapszabályminta*) lényegesebb — a kereskedelmi törvény értelmében nélkülözhetetlen rendelkezései alapján szervezkehetnek, tüzzék ki feladatuk a megtámadott területeknek gyérítését ott, a hol a talaj erre alkalmas s szőlővesszőt szaporító amerikai anya-szőlőtelepek létesítését szőlővesszők tömeges termelésére.

Az ekként alakuló életképes s a siker előfeltételeivel bíró szövetkezeteknek, egyelőre oly helyekre, a hol a filloxera jelenléte hivatalosan már meg van állapítva, hajlandó vagyok díjmentesen amerikai szőlővesszőt adományozni s a törvényhozás által rendelkezésemre bocsátandó eszközökhöz mérten esetről-esetre teendő indokolt felterjesztés alapján némi pénzsegély engedélyezését is kilátásba helyezhetem

Mórógyi Istvánt, a nagy-enyedi vinczellériskola igazgatóját egyidejűleg utasítottam, hogy lépjen érintkezésbe a gazdasági egyesülettel s mint szakértő adjon arra nézve tanácsot, hogy hol volna legezészerűbb nagyobb amerikai szőlőtelepeket létesíteni tömeges vesszőtermelésre s hogy hol és mily arányban ajánlható az alanyfajták s hol a közvetlenül termő fajták tenyésztése s hogy az ottani talaj-éghajlati és sebészeti viszonyok mellett, mely fajták felelnek meg leginkább az ottani tenyésztésnek?

Budapest, 1891. szeptember 3-án.

A miniszter helyett:

Fejér.

*) Az erdélyi gazd. egyesület irodájában rendelkezésre áll. Szerk.

Szakirodalom.

Kalauz a méhtenyésztés okszerű gyakorlatában. Irta: Dömötör László. E czim alatt jelent meg egy újon javított füzet, melynek értékéről Br. Ambrózy Béla, hazánk legkitünőbb méhésze következőleg ír:

— Több ízben megjegyeztettem már, hogy Dömötör László ur sok olyat ír, mi a gyakorlattal összhangzásba nem hozható. Sőt sokat állít, mit még személyesen ki nem próbált. Nem tagadom, hogy ez hiba, még sem veszem azt zokon, különösen olyan egyéntől, a ki oly dicseretes buzgóságot fejt ki méhészetünk körül, mint azt Dömötör László ur évek óta teszi.

Ilyenkor előfordulhat, hogy a jóakarát és azon vágy, minden állapotban segíteni akarván, az illetőt oly tanács adásokra ragadja, melyek értesítés útján jónak ismertettek, vagy oly eljárásokat gondol ki, melyek véleménye szerint okvetlen eredményre vezetnek.

En ily tények megbírálásában, tulszigoru nem vagyok; mert valódi méhészeti érdeklődéssel, ugyanis csak ritkán találkozunk gazdasági életünk terén s ennél fogva jól esik nekem, ha oly egyénnel jövök össze, kik, ha a kellő határon néha túl is mennek és a legjobb szándékkal nem mindig helyesen elmélnednek, mindazonáltal utánzásra méltó lelkesedéssel karolnak fel egy ügyet, mint a minővel Dömötör ur a méhészetet teszi. És áttérve a Kalauzra, előismerésemet nem tagadhatom meg ezen munkától, mely nagyrészt hazánk méhészeti viszonyaira lett alkalmazva, röviden, de egyszersmind velősen írva s mindazon tényezőket foglalja magában, melyek a helyes méhészkedéshez szükségesek.

Kezdőnek alig ajánlhatnék czélszerűbb művet, mert itt határozott irányeszméssel fog találkozni, melyek öt helyes ösvényre vezetnek és a szükséges tudni valókkal ellátják.

Különösen feltűnt nekem a B. szakasz, t. i. A méhek kezelése az ingó építményű kaptárokban, mely nagy szakavatottsággal, röviden azon tényezőkhöz foglalkozik, melyek az okszerű méhészkedéshez okvetlen szükségesek.

Ne mulassza el a kezdő magának ezen jeles munkát megszerezni. —

Ezen kalauz megjelenik októberben. Előfizetési ára, a postai portóval együtt 55 kr., melyet postautalványon Szegzárdrára kell megküldeni.

— **Gróf Széchenyi István születésének századik évfordulója alkalmából a Gonda Béla által szerkesztett „Gazdasági Mérnök“ czimű közérdekű gazdasági és műszaki hetilap közli Széchenyi kitűnően sikerült arcképét s gazdasági irányu működésének érdekes ismertetését. Ezenkívül e számban is egész sora van a közérdekű gazdasági és műszaki cikkeknek, melyek e lapot 14 évi fennállása alatt hazánk gazdasági fejlődésének nem jelentéktelen tényezőjévé emelték.**

Vegyes közlemények.

— **A brazíliai babbal és a stockerani lencsével kísérletezőket kérjük, hogy a kísérlet, illetőleg a termés eredményéről szóló jelentéseiket ide betérjesztési sziveskedjenek, hogy ez ügyben a földművelésügyi minisztériumhoz a hivatalos jelentést meg lehessen tenni. Az erd. gazdasági egyesület titkári hivatala.**

— **A mezőgazdasági állapot Erdélyben a szept. 18-ig beérkezett hivatalos jelentések szerint következő. A törökbuza érését a volt nagyfokú szárazság siettetette s itt-ott kárt is okozott benne. Törését legtöbb helyen megkezdték. A termés mindenütt kielégítő, bár néhol várakozásnál alól maradt. Jó és kitünő eredmény sem ritka, így pl. Szolnok-Dobókamegyében. A hüvelyes vetemények jól fizettek; a kerti**

vetemények sok helyt gyengék, aprón maradtak. A káposzta is elmaradt. A burgonya átlag közepes. Ez is a szárazságtól szenvedett sokat, különösen Háromszék, Udvarhely, Fogaras, Hunyad és Csikmegegyékben s nem is fejlődött ki. Ellenben Brassó és Nagy-Küküllő megyékben jó termést ad. A cukorrépa elmaradt fejlődésében s teljesen kielégítőnek csak kevés helyről jelzik. A kender és len termés váltakozó. Még legjobb átlag Fogaras és Csikvármegyékben. A mesterséges takarmányok gyengén állanak szinte mindenütt. A szőlő is megsínylette a szárazságot. Hunyadmegegyében néhol egész fürtök elpusztultak, elszáradtak. Általában gyenge szüretre számíthatni. Gyümölcsből néhol szűk, néhol bő termés jött.

— **Az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási szakosztályának az egyesületi irodában levő nyilvántartási könyvébe a következő eladók állatok vannak bejelentve:**

4 darab herélt hámos ló.

500 darab orbáncz ellen oltott malacz.

1 darab mezőségi tenyészbika 1 $\frac{1}{2}$ éves.

1 darab 6 éves, 178 cm. magas, herélt barna pej hámos ló.

1 darab erdélyi magyar fajta bika, 3 éves 4 hónapos, nagy testű.

124 darab 1 $\frac{1}{2}$ éves erdélyi magyar tinó.

Bővebb felvilágosítást ad az erdélyi gazdasági egyesület titkári hivatala Kolozsvárt (belkőzépütcza 11. sz.)

— **Magas jászlak csikók számára. Csikó-istállóknak még igen gyakran található magasan elhelyezett jászlakok, a melyeket a csikók alig érnek el. Az ily jászlak határozottan rossz, mert a csikók, melyek takarmányukért magasra kénytelenek nyulni, gyengehátúak maradnak, sőt nyereg alá teljesen alkalmatlannak válhatnak, a mi értéküket nem kis mértékben csökkenti. Nagy hátránya továbbá az ily magasan elhelyezett jászlaknak az is, hogy por hull belőlük a csikók szemébe, minél fogva a csikók jászlakait mindig inkább alacsonyabban kellene elhelyezni, mint magasan.**

— **A pinczébe rakott burgonya kicsirázásának megakadályozása. Chriboux tanár a francia földművelési minisztérium évkönyvében olyan szert ismertet, melylyel megakadályozható, hogy a pinczébe rakott burgonya időelött kicsirázzék. A szer kétszázalékos kénsavoldat, melyben a burgonyát 10 percig áztatni kell. Az oldatot úgy csináljuk, hogy 100 hektoliter vízhez 2 kiló kénsavat teszünk, hatása pedig abból áll, hogy mintegy 2 milliméterre a burgonya héja alá hat és ott a szemek finomabb szövetét szétrombolja, tehát a kicsirázást megemészteti. Az így kezelt burgonyát, mielőtt a pinczébe vagy verembe rakjuk, meg kell szárítani, mire aztán 18 hónapig is eláll, a nélkül, hogy kicsiráznék, izét el nem veszti, keményítőtartalma nem csökken, csak hogy ültetésre többé nem alkalmas.**

— **A vaj télire eltevése. A vajat, melyet télire eltenni akarunk, úgy kell az arra való edénybe gyürni, hogy a tömegben ür maradjon. Ekkor az edényt forró vízzel félig megtöltött üstbe állítjuk, a melyben addig marad, míg a víz ki nem hül. Az így kezelt vaj hat hónapig friss és jóízű marad, teljesen tiszta s mindenre használható,**

— **A szarvasmarha szarvai növéstétetés szerint szabályozhatjuk, olyképen, hogy a szarvakon azon az oldalon, a melyre növéstüket irányítani akarjuk, két-három helyen késfoknyi vágásokat ojtunk, mire a szarvak biztosan abban az irányban nőnek. Ily módon a szarvakat tetés szerint forgathatjuk.**

— **Lótakarmányozás Angliában. Évenként igen sok kísérletet tesznek Angliában a lótakarmányozással. Most különösen elszaporodtak a kísérletek, minthogy az amerikai termelők nagy erőfeszítéseket tesznek, hogy ongerijüknek Európában kelendőseget szerezzenek. Annyi bizonyos, hogy eddig jobb lótakarmányt az egészséges zabnál nem ismerek és Angliá-**

ban is ezt tartják, amennyiben nehéz nagy lovakra 18 font zabot, 18 font szénát, 2 font babot és egy kis mennyiség szecskát vesznek egy adagra. Mivel azonban a zab sokkalta drágább a tengerinél, kérdéses, vajjon ez utóbbi nem volna-e használható a lótakarmányozásnál? Erre vonatkozólag egy ismert angol tenyésztő a következő, sikerrel alkalmazott kísérletet említi föl: 10 font tengeri, 5 font bab vagy borsó, 2 font zab, 1-3 font zabliszt és lenmag, 20 font korpa, 10-6 font széna, 3 font répa és fü, összesen 34 font. A nagy angol lóvonatu közuti társaság istállóiban a következő takarmányt kapják a lovak: 9-1 font tengeri, 4-8 font zab, 2-4 font bab vagy borsó, 0-3 font korpa, 11-3 font széna, 1-2 font szalma — összesen 29-1 font. Igaz, hogy a közuti társaságok lovai nem oly erősek, mint azok, amelyek Angliában a mezőgazdasági üzemben használtatnak, de ha ez utóbbiaknak több takarmányt is kell adni, szemes terményből mégis elég a fenti mennyiség, ha csak több és jobb szénát és lóherét kaphatnak.

— Franciaország baromfitenyésztéséről érdekes adatokat hoz a német „Reichs-Anzeiger.“ E szerint Franciaországban 45 millió tyúk van s átlag 250 frank értéket véve fel, a tyúkállomány 112-5 millió frankot képvisel. A tyúkok közt 34 millió tojó, melyek évenként körülbelül 100 millió csibét produkálnak; ezekből 10 milliót a vének pótlására, 10 milliót pedig a fogyasztásra leszámítva, még mindig 80 millió drb marad. Ezeket darabonként 1.50 frankon eladva, 120 millió frankot jövedelmez a baromfitenyésztés ez ága a francziáknak. Minden tyúk évenként körülbelül 90 tojást tojik, a mi 34 millió tyúknál 3060 millió tojás; 6 cent-jével számítva ennek darabját, e révén is 183 millió frankot jövedelmez a tyúktenyésztés, úgy, hogy Franciaország tyúkjai évenként husban és tojásban 337 millió frank értékűnél többet produkálnak s ez összegbe nincs beszámítva az a 6 millió frank, melyet az exportra szánt hizott baromfi jövedelmez.

— Rosszul tejelő tehének. Egyik fő oka annak, hogy az állattenyésztés nem fizeti ki magát sok gazdára nézve, abban rejlik, hogy a rosszul tejelő teheneiket megtűri gazdaságában. Az állattartás így nem egyéb, mint trágyatermelés. Az ilyen gazdaságokra ráillik az a mondás, hogy állattartásuk szükséges rossz. Nem tanácsolhatjuk tehát eléggé a gazdáknak, hogy járjanak el számítással mindenben, de különösen a tehéntartásnál. A „Deutsche Landw. Presse“ erre vonatkozólag a következőket írja: „Egy hirneves hesszeni tejgazda kiszámította, hogy mit jövedelmez és mibe kerül minden tehene és azt találta, hogy egy jó tehén 6110 liter tejet ad évenként, egy középszerű 2613 liter s az ő legrosszabb tehene 1782 liter tejet. 14 fillér ár mellett, a hogy a tej a szomszéd városban eladatott, a jó tehén behozott évenként 855 márkát, a középszerű 365 márkát és a harmadik 249 márkát. A gazdagon tejelő, önként értetődőleg, több takarmányt fogyasztott. Míg a legjobb tehén 282 márká felesleget eredményezett, a másik kettővel veszteség volt és pedig 14, illetőleg 129 márká. Ehhez járul még, hogy a legjobb tehén trágyája az erősebb takarmányozás folytán, nagyobb értéket is képviselt. Tájékozzuk tehát magunkat minden egyes tehén tejeléséről és adjunk el minden olyan tehénnek, amely a takarmányt rosszul értékessíti és

kettős tekintetben megkárosít minket, először, mivel a takarmányt nem fizeti ki és másodszor azért, mivel megfoszt attól a nyereségtől, a melyet jó tejelő tehének adnának nekünk.“ Ha minden magyar gazda szem előtt tartaná ezt az elvet, akkor állattenyésztésünk csakhamar igen magas fokot érhetne el. Nagyon megszapornának a marhalétszám, mivel az állattenyésztés nagy jövedelmezősége sokakat rábirna, hogy nagyszámu marhát tartsanak, de a tehének jó-sága még inkább emelné állattenyésztésünket s az egyes tehének ára átlagban kétszeresét-háromszorosát is elérné a mostani átlagos árnak.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatözsde. Legujabb jelentés. Buza-üzlet nyugodt irányu. Buza 75—80 kg. 10 frt 05 kr.—10 frt 75 kr. Rozs 70—72 kg. 9 frt 45 kr.—9 frt 60 kr. Árpa 60—66 kg. 5 frt 85 kr.—8 frt 70 kr. Tengeri 73—75 kg. 6 frt 25 kr.—6 frt 35 kr. Zab 39—41 kg. 6 frt 30 kr. 6 frt 35 kr.

M.-Várad. szeptember 22. Tiszta buza 7 frt 30 kr. Elegy buza 6 frt 06 kr. Rozs 5 frt 40 kr. Árpa 3 frt 40 kr. Zab 2 frt 04 kr. Törökbuza 3 frt 58 kr. hlként. Széna kötetlen 2 frt. Alomszalma 1 frt 20 kr. mmként. Marhahus 52 kr. kg.

Erdélyi piacok. (Árak krajczárookban.)

A piaci czikkek	Mérték	Brassó	Csiksztereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Ezrsébet-város	Fogaras	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	hl.	770	750	950	725	950	700	875
Elegy buza	„	450	700	900	550	800	650	—
Rozs	„	600	520	800	550	800	560	525
Árpa	„	450	450	—	400	600	—	—
Zab	„	240	200	500	200	600	20	225
Törökbuza	„	500	550	650	400	600	500	525
Széna	q.	200	300	400	280	200	200	180
Szalma	„	90	100	180	180	120	140	50
Túzifa	km	260	240	300	300	220	200	180
Marhahus	kg.	48	32	44	36	44	35	4
Szeptember		25	23	22	23	19	18	19

A piaci czikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Német-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Szegesvár
Tiszta buza	hl.	750	750	1000	700	650	710	700
Elegy buza	„	650	—	900	605	575	610	520
Rozs	„	600	550	830	600	525	590	530
Árpa	„	—	400	490	—	—	420	—
Zab	„	250	260	520	280	200	210	230
Törökbuza	„	400	520	525	425	320	490	450
Széna	q.	350	350	150	110	400	150	130
Szalma	„	250	100	100	75	200	110	110
Túzifa	km.	260	240	300	240	220	325	220
Marhahus	kg.	45	44	46	44	44	52	46
Szeptember		19	24	24	24	24	25	24

A piaci czikkek	Mérték	Seps-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székely-Ujvarhely	Sz-Somlyó	Torda
Tiszta buza	hl.	780	700	725	650	700	—	675
Elegy buza	„	650	650	575	600	600	—	500
Rozs	„	580	520	490	575	475	—	500
Árpa	„	450	360	370	425	—	—	300
Zab	„	230	200	215	300	200	—	200
Törökbuza	„	450	420	365	400	450	—	300
Széna	q.	350	200	140	250	300	—	300
Szalma	„	130	130	90	150	150	—	30
Túzifa	km.	160	180	220	180	240	—	225
Marhahus	kg.	44	44	40	40	40	—	44
Szeptember		21	21	24	19	22	—	19

Kolozsvár, 1891. szept. 24. Tisztabuza 8 frt 50 kr.—10 frt. Rozs 7 frt 80 kr.—8 frt 10 kr. Törökbuza 6 frt—6 frt 20 kr. Zab 4 frt 80 kr.—5 frt. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mm-ként. Marhahus 50 kr. kg.

Állatvásárok.

Kolozsvár. Heti állatvásár szeptember 23—24-én. Szarvasmarha felhajtott m. e. 300 drb; eladatott 189 drb. Ló felhajtott mintegy 10 drb; eladatott 4 drb. Juh felhajtott m. e. 100 drb; eladatott 57 drb. Sertés felhajtott m. e. 700 drb; eladatott 382 drb.

Budapest-kőbányai sertésvásár. Szeptember 18-án. Heti átlag árak: magyar válogatott árú 320—380 kgr. nehéz 47½—48 kr; 280—300 kg. nehéz 43½—49 kr; vidéki könnyű sertés 49—51 kr; szerb 47—48½ kr. tiszta kgrammonként Páronként 45 kg. ételsúly levonás és 4% engedmény. Elésegárak: Tengeri 6 frt 80 kr; árpa 6 frt 90 kr. Kőbányán átvéve.

Debreczen Heti állatvásár szeptember 11—22-én. (Eredeti tudósítás.) Szarvasmarha felhajtott 1000 drb; eladatott 646 drb. Ló felhajtott 600 drb; eladatott 234 drb. Sertés felhajtott 2500 drb; eladatott 820 drb.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

NYILTTÉR. *)

REGALE-UTALVÁNYOKAT,

illetve

KÖTVÉNYEKET

az esedékes kamatok külön megterítésével

teljesen a hivatalos árfolyam

jegyzés szerint fizeti.

Ez év folyamán a forgalomban levő 5% magyar papírjaradék és a 4% magyar aranyjaradékkötvényeknek egy részén az utolsó szelvény kerül beváltásra; ennek esedékessége után csupán a szelvény-utalványok benyújtása ellenében új szelvény-ívek fognak kiadatni, melyeknek beszerzését jutalék nélkül készséggel közvetíti

FOLLY VICTOR

bank- és pénzváltó-üzlete KOLOZSVART.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelőséget a szerk.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr.; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közölhetők, de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik. Kisebb összeg postabélyegeken is beküldhető.

Alkalmazást keres.

Alkalmazást keres egy, a kolozsmonostori gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett, több évi ber, ki a gazdaság kezelésében gyakorlatlalt bíró, székely származású, és némi zászú, nőtlen gazdász, ki önállóan is működött. Czime a kiadóhivatalnál — szerény feltételek mellett talban B. A jegy alatt megtudható.

Alkalmazást keres.

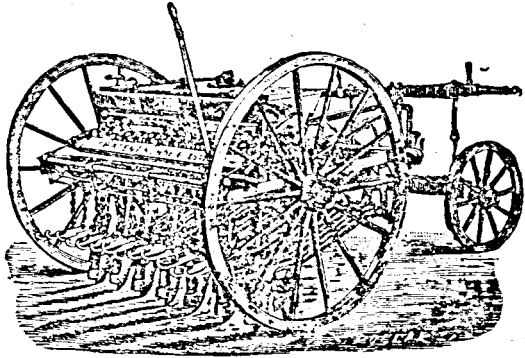
Keresetlik egy nőtlen fiatal em-czimzendők Lázár Ferenczhez.

Udvarbírónak ajánkozik egy kö-zépkorú, nagy gyakorlatlalt bíró,

Eladás és vétel.

Keresetlik egy 600—600 holdas földbirtok haszonbérletre. Ajánlatok N. jegy alatt a kiadóhivatalba intézendők.

Eladó fajgalambok! czim a szerk-tesztősnél.

61. (13-26.)

Bécs, 1890. Gazdasági kiállítás. Legmagasabb kitüntetés:
Nagy diszokmány!

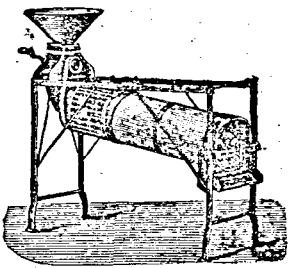
KÜHNE EDE

gazdasági gépgyára Mosonban (alakult 1856-ban.)

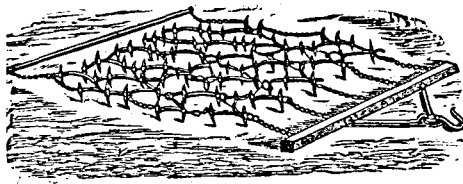
Főraktár: Budapest, VI., vaczi-körút 21.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek az általán kedvelt népszerű és több mint 10,000 példányban elterjedt kitűnő Hungaria-Drill sorvetőgépeit

Uj! Balance-Hungaria-Drill (Wabrosch szabad.) Legjobb sorvető hegyes vidékre. Könnyű és olcsó reparató gépek. Laacke-féle rét- és szántó-boronák. Turcsányi uj kéregtörője. Egy és kétvasu ekék, kapálók, töltőgetők, rosták, konkolyozók s minden más gazdasági eszközök készletben.

Arjegyzékek
kivánatra.

ELADÓ 70. (2-3.)

egy három tagu, aczélfogakkal bíró, kitűnő
czikk-czakk vasborona.

Megtekinthető az erdélyi gazdasági egyesület irodájában.

Értekezni is ugyanott lehet.

Az „ERDÉLYI GAZDA” részére

MIRDETÉSEK

a legolcsóbban számítva fölvetetnek

a

kiadóhivatalban.

UJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, főter 13. sz. a (br. Wesselényi-ház)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszékieleg bejegyzett czég alatt

bank- és pénzváltó-üzletet nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénznemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszelvevények beváltása. Nyeremények leszámítolása és értékpapíroknak új szelvényekkel való ellátása.

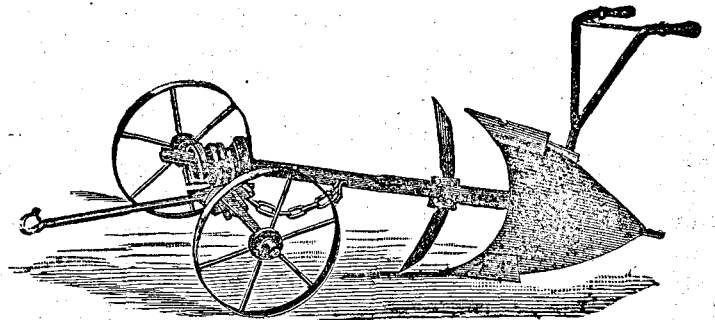
Utaltványok kiállítása a külföldre bármely értékben. — Igérvények elárúsítása.

Alidón vállalatomat a t. cz. közönség szives figyelmébe ajánlani bátorodom, egyszersmint kijelentem, hogy e téren való hosszas működésem, továbbá úgy a kolozsvári, mint a felső pénzintézetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe hoznak, hogy t. megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését díjmentesen eszközölöm és készséggel szolgálom minden a banküzlet körébe vágó felvilágosítással

2 (39-52.)

Kiváló tisztelettel FOLLY VICTOR.

Simonffy István egyes váltó vagy hegyi ekéje.

(7.)

SIMONFFY ISTVÁN

(38-52.)

gazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, kultúrdanteza 48. szám.

Elvállal kijavításra mindennemű gépeket.

Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőzszivattyúk, zúzógépek, malomszerkezetek, kút és vízvezetékek elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányaiból, nevezetesen egyes, kettős és három borozás ekék és taligák új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronákból, továbbá kézi és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica-morzsolók, szőlő-zuzók, borsajtók és több más gépekből, melyeket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért és használhatóságáért felelősséget vállal. Arjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

„LÖVYTUS” FAVIASZ.

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csak is ezt használják gyümölcsfák, rózsatövek nemesítésére, beteg fák gyógyítására. Napon nem olvad, hidegnek, esőnek ellentáll, bogarak nem bántják, a fát teljesen fedi, levegő nem hatol át rajta. Kapható (9.) (38-52.)

az „I. erdélyi szab. vegyészeti gyárban” és Tauffer Ferencz utódánál Kolozsvárt.

500 grammos doboz ára frt 1-30

300 „ „ „ „ —85

150 „ „ „ „ —45

Elismerő levelek küldettek több hazai és ausztriai gazd. akadémiák és szőlészeti iskolák, magán kertészeti és faiskolák által. Kitüntetve lett a bécsi, gráci, kolozsvári kiállításon dícsérő-oklevéllel, a lüttichi kiállításon arany-éremmel. Aradon kiállítási éremmel.